

Datum: 24.04.2024.

Broj: 02-06-1076

PREDSTAVLJENA STUDIJA NACIONALNOG INTEGRITETA: BIH BILJEŽI PAD I KLJUČNIM SEKTORIMA VAŽNIM ZA SUZBIJANJE KORUPCIJE

Sarajevo, 24. april 2024. godine – U posljednjih osam godina Bosna i Hercegovina zabilježila je pad integriteta u ključnim oblastima koje su važne za suzbijanje korupcije, pokazala je Studija nacionalnog integriteta (NIS) koju je Transparency International u BiH (TI BiH) predstavio u utorak, 23. aprila u Sarajevu. Ocjene integriteta ključnih institucija poput APIK-a su između 2015. i 2023. opale dok je najveće nazadovanje zabilježeno u oblasti upravljanja javnim preduzećima, slobode medija i civilnog društva zbog sve češćih nastojanja vlasti da suzbiju javnu kritiku.

Većina preporuka iz prethodnog NIS-a koje se odnose na stanje u ključnim sektorima poput rada pravosuđa, procesuiranja korupcije, javnog sektora, izborne administracije ili revizorskih institucija nije ispunjena a zabilježena su i značajna pogoršanja kako u zakonskom okviru tako i u primjeni.

„NIS daje dubinsku analizu svih društvenih stubova i uočava prostor i mjesto gdje je potrebna hitna promjena. Tri glavne i navodno nezavisne grane vlasti: zakonodavna, izvršna i pravosudna – podložne su snažnoj dominaciji drugog stuba, političkih stranaka. Primjetna je kontinuirano čvrsta kontrola političkih stranaka nad institucijama i vrlo rigidna kontrola zapošljavanja kadrova“ kazao je na otvaranju konferencije Srđan Blagovčanin, predsjedavajući upravnog odbora TI BiH.

BiH je u nizu međunarodnih izvještaja označena kao zarobljena država gdje su ključne institucije pod kontrolom vladajućih elita, a ono malo preostalih nezavisnih i kritičnih glasova učutkano je stavljanjem tih institucija pod stranačku kontrolu. Posebno zabrinjavaju posljednji napadi na izbornu administraciju i kompletan izborni sistem zemlje.

„Podrška Švedske u osiguravanju slobodnih i poštenih izbora, vladavine prava i slobode izražavanja u BiH danas znače više nego ikad jer zemlja doživljava korak unazad u nekim od tih oblast zbog kog izražavamo žaljenje. Nakon otvaranja pregovora o pristupanju, EU očekuje da BiH ispuni svoje obaveze i preduzme korake ka manje korumpiranom i transparentnijem društvu“ izjavila je Nj.E. Helena Lagerlöf, ambasadorice Švedske u BiH.

Rezultati Studije ukazuju da određeni pozitivni iskoraci koje su institucije u BiH napravile u skorijem periodu, kao što je usvajanje novih zakonskih rješenja poput Zakona o sprečavanju sukoba interesa tek treba da pokažu svoju reformsku djelotvornost kroz praktičnu primjenu.

“Procjena ukazuje da BiH mora poboljšati odgovornost i transparentnost javnog sektora, uključujući upravljanje javnim finansijama, transparentne budžete, zabranu sukoba interesa i depolitizaciju javne uprave. Unatoč brojnim neriješenim izazovima istaknutim u cijeloj Studiji, došlo je do niza pozitivnih pomaka koji su naveli Evropsku komisiju da preporuča, a Evropsko vijeće da odluči o otvaranju pristupnih pregovora s Bosnom i Hercegovinom, prošlog mjeseca“ rekao je Alfredo Strippoli, šef Odsjeka za vladavinu prava u

Uredu EU u BiH. "*Neke od ovih dugo očekivanih reformi će tek proizvesti očekivani rezultat jer su napori na njihovom provođenju u toku*", dodao je Strippoli.

Različite organizacije posvećene borbi protiv korupcije, uz medije, civilno društvo i privatni sektor, suočile su se sa značajnim izazovima, našavši se isključenim iz društvenog i političkog diskursa. Ova situacija, zajedno s poteškoćama s kojima su se susrele institucije ocijenjene u ovoj Studiji, značajno je uticala na iseljavanje visokokvalifikovanih pojedinaca, što predstavlja značajan problem odljeva mozgova u zemlji.

U cilju za zaustavljanja ovih negativnih trendova neophodno je poboljšanje odgovornost i transparentnost javnog sektora u BiH kroz bolje upravljanje javnim finansijama, transparentne budžete, zabranu sukoba interesa i depolitizaciju administracije što su i ključne preporuke iz ovogodišnjeg NIS-a.